

Werkblad Zelfscan Diversiteitscompetenties

bij paragraaf 2.9

Doel

Het doel van deze zelfscan is om je een beeld te vormen van jouw kwaliteiten en leerpunten op het gebied van een vijftal diversiteitscompetenties. Zo kun je bepalen op welke gebieden je je nog te ontwikkelen hebt en kun je gericht aan de slag met bepaalde leeractiviteiten in deel 2 van het boek *Met nieuwe ogen*.

Het is dus geen beoordelingsformulier, maar een middel om je uitgangssituatie vast te stellen en je leerontwikkeling te monitoren. De zelfscan is gebaseerd op de belangrijkste kennis-, houdings- en vaardigheidsaspecten van de vijf diversiteitscompetenties die in deel 2 van dit boek centraal staan. Aan elke diversiteitscompetentie is een apart hoofdstuk gewijd.

Deze zelfscan zegt in zijn geheel iets over de mate waarin je gemotiveerd bent voor, inzicht hebt in en vaardig bent in het:

- 1 cultuursensitief exploreren;
- 2 intercultureel communiceren;
- 3 verbinden vanuit empowerment;
- 4 zingevend werken met religie en levensverhalen;
- 5 samenwerken aan een inclusieve samenleving.

Competent zijn in het omgaan met (culturele) diversiteit binnen het sociale domein wil zeggen dat je deze diversiteitscompetenties in je motivatie, denken en handelen integreert. Van elk van de vijf diversiteitscompetenties beschrijven we hierna de indicatoren. Alle competenties hebben betrekking op het handelen in een (super)diverse beroepscontext binnen het sociale domein (stage, studie en werk).

Instructie

Herlees voordat je met deze scan aan de slag gaat de paragrafen 1.5, 1.6 en 2.5 tot en met 2.9.

Begin bij het scannen van je diversiteitscompetenties bij de kolom voor de competentie cultuursensitief exploreren. Zet een vinkje bij de uitspraken die je op jezelf van toepassing vindt en kruis de competenties aan waar je je de komende tijd in wilt ontwikkelen. Ga verder tot je jezelf op alle uitspraken 'gescreend' hebt en begin dan aan de kolom voor de competentie intercultureel communiceren. Herhaal dat voor de andere competenties. Reken ongeveer 15 minuten voor het invullen van de gehele zelfscan. Daarnaast kun je per uitspraak op een apart blad in één of twee zinnen met voorbeelden aangeven op welke manier je deze kennis, houding of vaardigheid in praktijk weet te brengen of zou willen brengen, en wat je gaat ondernemen om je hierin verder te ontwikkelen. Je kunt de zelfscan dus gebruiken om leerdoelen te formuleren en als geheugensteun voor het aanleren van de betreffende diversiteitscompetenties.

In figuur 1 en 2 in het boek *Met nieuwe ogen* (zie inleiding en nawoord) kun je zien dat al deze competenties gebaseerd zijn op en verbonden worden door de werkprincipes van presentie en dialoog. Voor deze werkprincipes zijn op de website bij hoofdstuk 5 aparte reflectieformulieren te vinden: zie Werkblad Zelfscan dialogische grondhouding bij leeractiviteit 1.2 en 5.8, en Werkblad Reflector Essentie van presentie bij leeractiviteit 5.3 en 5.8.

Cultuursensitief exploreren

- Als cultuursensitieve professional benader ik cliënten en laat ik mij benaderen vanuit een presente en dialogische basishouding.
- Ik stem me relationeel goed af op cliënten en sluit aan bij hun leefwereld (cultuur) volgens de werkprincipes van de presentiebenadering.
- Bij cultuursensitieve diagnostiek binnen het sociale domein laat ik mij leiden door de internationale kernwaarden van sociaal werk en een intersectionele benadering.
- Ik ga culturalisering bij het exploreren van diversiteitsvraagstukken van migranten en vluchtelingen tegen door een pluralistische attitude en een intersectionele bril.
- Ik kan op een narratieve en dialogische manier een (trans)cultureel (systemisch) interview af nemen bij verschillende cliënten en hun familieleden.
- Ik bevorder dialogische samenwerking met cliënten en diverse samenwerkingspartners door mijn kernvaardigheden voor de dialoog bewust in te zetten.
- Ik besteed geregeld aandacht aan kritische reflectie op het presentiegehalte van mijn handelen.
- Ik ontwikkel mijn normatieve en cultuursensitieve professionaliteit door culturele zelfreflectie.

Intercultureel communiceren

- Ik communiceer vanuit een presente en dialogische basishouding.
- Ik kan interculturele ontmoetingen en interacties analyseren en bevorderen met het ICC-model van Shadid.
- Ik geef anderen zo veel mogelijk de ruimte om zich in de eigen taal uit te drukken.
- Ik kan interpersoonlijke en interculturele communicatie analyseren met de systeemtheoretische benaderingen van Watzlawick en Hoffman.
- Ik kan op een verbindende manier alternatieve en muzische talen inzetten, zoals verhalen, rituelen, spel en metaforen.
- Ik kan het TOPOI-model van Hoffman toepassen bij het analyseren van en hanteren van lastige interculturele ontmoetingen en interacties.
- Ik pas de zes interculturele competenties van Tjin a Djie bewust toe bij de interculturele dialoog met 'een vreemde ander'.
- Ik weet een veilige transitionele ruimte te creëren voor het aan kunnen gaan van een interculturele dialoog.

Verbinden vanuit empowerment

- Bij empowerment heb ik steeds oog voor de wisselwerking tussen het individu, de organisatie en de gemeenschap.
- Ik kan de empowerment van sociaal kwetsbare personen ondersteunen met presentiegerichte, netwerkgerichte en krachtgerichte interventies.
- Ik kan empowermentpraktijken evalueren met de handelingsprincipes voor empowerment van Van Regenmortel.
- Ik kan de kracht en kwetsbaarheid van individualistische en collectivistische (familie)systemen analyseren en met elkaar verbinden.
- Ik weet de werkprincipes van Tjin a Djie te integreren in mijn eigen beroepspraktijk:
 - transcultureel en systemisch;
 - transitionele ruimte creëren;
 - interculturele competenties;
 - beschermjassen faciliteren;
 - dialogische Instrumenten.
- Ik kan de (acht Bakens) Welzijn Nieuwe Stijl transculturaliseren met behulp van de bakens voor Beschermjassen.
- Ik ben bereid en in staat om empowermentpraktijken te transculturaliseren voor migranten en vluchtelingen.
- Ik kan de empowerment van medewerkers en organisaties bevorderen met behulp van waarderend onderzoek en het creëren van enabling niches.

Zingevend werken met religie en levensverhalen

- Ik heb inzicht in de betekenis van religie, levensbeschouwing en zingeving voor de kwaliteit van (samen)leven van mensen.
- Ik ben in staat om de overeenkomsten en verschillen tussen diverse religies en wereldbeschouwingen te begrijpen en te vergelijken met de zeven religieuze dimensies van Ninian Smart.
- Ik kan zingevingbehoefte bij cliënten op een cultuursensitieve manier exploreren met behulp van een levensbeschouwelijk interview.
- Ik kan migranten en vluchtelingen op een interreligieuze en zingevende manier ondersteuning geven bij levensvragen met behulp van levensverhaalmethoden.
- Ik kan een narratieve en dialogische ruimte creëren voor het vertellen en reconstrueren van het eigen levensverhaal.
- Ik kan de vier aspecten van zingevende gespreksvoering goed afstemmen op specifieke zingevingvragen of -thema's van cliënten.
- Ik ben in staat om met behulp van de logische niveaus van Bateson en Dilts te reflecteren op mijn persoonlijkheid als 'zinvolle hulpverlener'.
- Ik kan diversiteit in een groep op een creatieve manier benutten met behulp van het narratieve diversiteitsmodel voor groepen.

Samenwerken aan een inclusieve samenleving

- Ik heb inzicht in de betekenis van sociale inclusie en procesinclusie bij het versterken van sociale kwaliteit.
- Ik kan mogelijkheden en belemmeringen voor sociale inclusie en andere capabilities analyseren met basisbegrippen van de capabilitybenadering.
- Ik kan ruimte maken voor verschil in de samenleving met behulp van kwartiermaken en community-arts.
- Ik kan een niche met kwartiermaakactiviteiten ontwerpen en coördineren met behulp van de concepten en handvatten van Kal en anderen.
- Ik heb inzicht in de toegevoegde waarde van de capabilitybenadering voor het werken aan individuele levenskwaliteit én sociale kwaliteit.
- Ik kan verschillende kwartiermaakmethoden en werkvormen toepassen ter vergroting van de capabilities van verschillende culturele groepen.
- Ik ken verschillende goede praktijken op het gebied van community-arts die kwartiermaken voor verschillende migrantenjongeren.
- Ik ben in staat om multiloogbijeenkomsten op een cocreatieve en inspirerende manier te begeleiden.
- Ik kan reflecteren om mijn eigen en andermans kwaliteit van leven met behulp van de tien capabilities van Nussbaum en anderen.